

اگر سفارت آمریکا تسخیر نمی‌شد کودتای ۲۸ مرداد را تکرار می‌کردند

قاسم تبریزی

آبان، روزی است که بر تارک آن حوادث بزرگ و سرنوشت سازی از تاریخ ملت ایران به ثبت رسیده است، ۱۳ روزی که در زوایای مختلف آن نماد مقاومت و پایداری ایرانیان در برابر استکبار جهانی با تسخیر سفارت آمریکا به عنوان لانه جاسوسی آشکار است. این رویداد تاریخی در واقع یادآور حوادث مهمی است که در شکل‌گیری انقلاب اسلامی و حذف مظاهر و نمادهای استکبار از جغرافیا و صحنه اداره ایران نقش اساسی ایفا کرد و شاید تاریخ معاصر ما روزی با این درجه از اهمیت و بزرگی کمتر به یاد داشته باشد. این واقعه تاریخی از خاطره انگیزترین روزهای انقلاب شکوهمند اسلامی است. ۱۳ آبان زادروز انقلابی بزرگتر از انقلاب اول است که حضرت در این راستا با قاسم تبریزی، تاریخ‌پژوه گفت‌وگویی داشتیم. روح الله آن را انقلاب دوم نامیده است

دشمنی با ایران از همان روز اول

قاسم تبریزی در ابتدا گفت: رابطه ایران با آمریکا در طول تاریخ مراحل مختلفی را از سر گذرانده بود. زمان محمدشاه قاجار یک مرحله بود؛ زمان شهریور ۲۰ تا مرداد ۳۲ یک مرحله و از کودتای ۲۸ مرداد سال ۳۲ تا زمان انقلاب اسلامی هم مرحله‌ای دیگر که در آن انواع دست‌درازی‌ها را از سوی دولت آمریکا در ایران شاهد بودیم. یکی از بارزترین این کارها شاید تحمیل کاپیتولاسیون بر مردم ایران و دخالت‌های نابجا در سیاست کشور بود. به تعبیری در این بازه زمانی او استعمارگر و ما استعمارشده تلقی می‌شدیم. پس از انقلاب اسلامی و روی کار آمدن نظام جمهوری اسلامی؛ انتظار می‌رفت که رابطه با آمریکا مثل هر کشور دیگری بر مبنای احترام متقابل باشد، ام طبق اسناد به دست آمده از لانه جاسوسی مشخص بود که آمریکا از همان روزهای اول انقلاب در پی ایجاد آشوب و توطئه با هدف براندازی نظام در ایران بوده است

جاسوسان آمریکا، از مطبوعات تا دولت

وی افزود: یکی از مهم‌ترین کارهای آنان ارتباط‌گیری با برخی چهره‌های مطبوعاتی به عنوان جاسوس بود. مثلاً بسیاری از مجلات ما مثل بامداد، ایران آینده، تهران مصور و... سردبیرانش با سفارت آمریکا همکاری داشته و از سیاست‌های آنان دفاع می‌کردند. حتی این رسانه‌ها بودجه‌ای را از آمریکایی‌ها می‌گرفتند. در ضلع دیگر، آمریکایی‌ها با احزاب سیاسی ایران همکاری داشته و آنان را حمایت می‌کرده. مثلاً حزب سوسیالیست ایران وابسته به بابک زهرایی وقتی لو رفت که با آمریکایی‌ها همکاری دارد و تعدادی از سران آن دستگیر شدند؛ کاردار سفارت آمریکا در تلاش بود تا آنان هرچه زودتر آزاد شوند! رحمت‌الله مقدم مراغه‌ای، هدایت‌الله متین

دفتری از جبهه دموکراتیک و... همگی از عناصر وابسته به آمریکا بودند. حتی دو عضو سفارت آمریکا در جلسات جبهه خلق مسلمان شرکت می کردند. سر قضایای درگیری با تجزیه طلبان در کردستان و ترکمن صحرا هم ردپای آمریکایی ها مشخص است

امیرانتظام، جاسوسی برای آمریکایی ها

این تاریخ پژوه ادامه داد: از دیگر اقدامات آمریکا برای ضربه به نظام جمهوری اسلامی؛ ارتباط گیری و رابطه شدید با برخی دولتمردان دولت موقت آقای بازرگان بود. به هر حال در هر کشوری، مقامات وزارت امور خارجه با سفارت خانه ها مرتبط هستند، اما چه دلیلی داشت، عباس امیرانتظام، سخنگوی دولت موقت با آمریکایی ها مراد، آن هم به شدیدترین شکل ممکن داشته باشد؟ او کسی بود که مشروح جلسات هیأت دولت را برای آمریکایی ها مخابره می کرد و به عنوان مثال، طرح انحلال مجلس خبرگان را از آمریکایی ها دریافت کرد و بعد هم بازرگان آن را تصویب کرده و سرآخر این امام خمینی بود که وارد میدان شد و با تشریح محکم مانع انحلال مجلس خبرگان رهبری شد. حتی امیرانتظام وقتی سفیر شد، باز هم مشروح جلسات هیأت دولت را به بیگانگان گزارش می داد!

او اشاره کرد: ما حتی شاهد آن هستیم که آمریکایی ها از طریق دولت موقت در پی احیای دوباره کاپیتولاسیون در ایران بودند. از اردیبهشت ۵۸ تا مهر همان سال طرحی مطرح بود با این مضمون که به برخی نظامی های آمریکایی به عنوان کارشناسان فنی مصونیت قضایی داده شود و به شکلی کاپیتولاسیون؛ که از جدی ترین محورهای مبارزه انقلابی با شاه بود احیا شود. مسأله پناه دادن به شاه، با پوشش بشردوستانه به قصد معالجه هم از دیگر موضوعاتی بود که موجب شد شیب اختلاف نظام جمهوری اسلامی با آمریکایی ها تشدید شود. ایران از آمریکا خواسته بود این شاه فراری را به کشورش راه ندهد. پناه دادن به شاه موجب شد خشم مردم ایران برافروخته شود و با یک راه پیمایی به سمت سفارت آمریکا خشم و اعتراض خودشان به این اقدام را نشان دهند. حتی کارگزار ایران در آمریکا هم به چنین اقدامی از سوی مسئولین ایالات متحده اعتراض کرد. البته ضعف و سازش دولت موقت هم دلیلی شد که چندان آمریکایی ها به این اعتراضات اعتنایی نکنند و واکنشی نشان ندهند.

تبریزی گفت: حقیقت ماجرا آن است که اگر واقعه تسخیر لانه جاسوسی رخ نمی داد، ما تکرار کودتای ۲۸ مرداد را در کشور شاهد بودیم، چرا که نوع ارتباطات و رفت و آمدها کاملاً گویای یک طرح ریزی جدی برای به زمین زدن نظام جمهوری اسلامی ایران بود. سفارت آمریکا در اصل مقر طراحی یک کودتای نظامی علیه ایران بود و با توجه به خیانت ها و کج رفتاری های این دولت با مردم و نظام ایران؛ جامعه ما پذیرای یک عملیات نظیر تسخیر لانه جاسوسی بود.

